

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentissimis Jesu Christi Dei-Hominis

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1723

VD18 80217931

Consultatio V. Quare Filius potiùs incarnatus sit, quàm Pater, vel Spiritus Sanctus, & an venisset in mundum, si Adam non peccâsset?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45509

fit in regno Patris sui. An omnia hæc nôsse possumus firmiter, & non magis æstimare, quam si fabulæ forent. O mi JESU! Adauge fidem meam, in sculpe for-

titer magnas hæc veritates intimo cordis mei, ut tales inde traham affectus, quales habere me oportet.

CONSULTATIO V.

Quare Filius potius incarnatus sit, quam Pater vel Spiritus sanctus, & an venisset in mundum, si Adam non peccasset.

SI præcedens Consultatio sanare potuit Medicum in fide infirmum, hæc consolari poterit animas sanctè curiosas, edocendò illas consilia infinitæ bonitatis DEI erga nos miseros vermiculos terræ, quando eo nomine descendere voluit è cælo in terram.

Transivimus per parvam quandam civitatem, ubi invenimus incolas tam magnam habere devotionem erga infantem JESUM, ut non solum celebrarent Festum vigesimo quinto die cujuslibet mensis, in memoriam sanctissimæ ipsius Nativitatis; sed magnis accedentibus Festis solemne illis esset speciale quoddam exantlare devotionis opus, ut tantò magis veritates Religionis inprimeret animo, seque tantò efficacius extimularent ad pietatem. Disposuerant igitur illo die representandum in cena spectaculum non nisi quatuor personis instructum: Pri-

ma representabat Christum JESUM, secunda stultam sapientiam mundi, tertia Synagogam Judæorum, quarta naturam humanam totam desolatam & perturbatam ob peccatum Adæ.

Hæc lamentabiliter ingemiscebat in miseria sua, & cupiebat liberari ab illa. Synagoga promittebat ipsi exhibendum a venturo Messia succursum. JESUS Christus dicebat: Ego promissus sum Messias, qui venio ad salvandum omnes: Et fallax mundi sapientia, quasi obstringere ipsum volens ad monstrandum sibi diploma missionis suæ, interrogat ipsum: Quis es tu? Ecce venis potius in hunc mundum, quam Pater tuus cælestis, aut Spiritus sanctus? Cur Filium potius, quam aliam personam divinam potuit incarnari? quod actitabatur in ipsorum scena, non solum afferebat mentibus nostris jucundam valde & salubrem cognitionem, sed excitabat

Exhibitio in
Theatro in-
geniosa.

tabat etiam in cordibus nostris eundem ex eo fructum, si auribus admodum bonos erga Deum hauseris ea, quæ dicam tibi affectus. Et fortassis hauries

ARGUMENTUM.

Quam ob causam solus Filius DEI incarnatus sit & non alia Personæ.

ARTICULUS I.

Non cessavi ardentibus expectere suspiriis à meis liberari miseris ex eo, quo expertus sum ulla, inquebat natura humana à morte per peccatum vulnerata. Noveram probè, me, ut liberarer ab innumeris, quibus obrutata eram, malis ac miseris, potentissimo indigere succursu; sed nesciveram ex me ipsa, unde expectandus is mihi foret, nec persuadere mihi poteram, aut ullam de hoc formare cogitationem, quòd DEus ipse in persona esset venturus ad me liberandum.

Fateor, reponerat Synagoga, remedium infirmitatis tuæ magnitudini necessarium, tuam longè superare cognitionem; sed promisi illud tibi, ita certificata per omnium Prophetarum loquentium ad me in nomine ipsius Dei. Adam, qui primus peccator fuerat, primus erat testis & depositarius promissionis factæ de Salvatore nascituro ex muliere, quis suis ipsam transcripsit filiis velut consolationem unicam ipsis relictam, quos alias omnium suarum hæredes reliquit misere-

riarum; & Jacob posteritatis ipsius non minimum decus, dum cessit fatis, hæc effatus est: *Salvare tuum expectabo Domine; exspecto, ô mi Deus, illum quem promisisti Salvatorem.* Tota lex & Prophetæ hæc abundant promissione.

Est equidem verum, me clarè haud scire, an esse id debeat proprius DEI Filius? Siquidem nonnisi obscuram valde trium Personarum adorandæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti habeo cognitionem; haud gnara, quare una potius venerit in terram ad afferendam nobis salutem, quàm altera; nec quare omnes tres venerint illuc. Credo quidem omnes has magnas veritates involutas laterè in Prophetiis, quæ Messiam promiserunt nobis; sed quis explanabit illas & manifestè conspiciendas nobis exhibebit, nisi ipsemet Jesus Christus?

Loqui hic exorsus est Christus Jesus, & pulcherrima de mysterio Incarnationis suæ ipsis revelare arcana, dicendò illis: Ver-

R 3

rum

Naturam humanam suspirantem solam Synagoga.

Gen. 49.

v. 18.

Synagoga nesciebat propriam divinam fore incarnationandam.

rum est, omnes tres Personas Trinitatis, quibus æqualis est erga peccatores misericordia, potuisse incarnari simul, ita ut uniendò se omnes personaliter uni soli homini, is solus fuisset tres Personæ, licet apparuisset nonnisi solus & unicus homo; vel uniendò se quævis suo homini particulari, & tunc tres hi homines non fuissent nisi solus & unicus Deus. Verum est etiam, quòd Deus Pater potuisset quidem incarnari ipse solus, sed ipse non poterat mitti, cùm non procedat ab alia persona potestatem originis in ipsum habente, adeoque nec potentiam ipsum mittendi. Spiritus sanctus poterat quidem etiam ipse incarnari solus, & propterea quoque mitti, eò quòd procedat à duabus divinis Personis, potestatem originis habentibus in ipsum, adeoque etiam ipsum mittendi; sed ipse potestatem non habebat aliam Personam divinam mittendi in animas, ad deportandum in eas fructum missionis suæ, cùm nullam illarum ipse producat.

Quare specialiter congruebat secundæ Personæ divinæ incarnari. Specialiter ergò congruebat soli Personæ Filii incarnari ad salvandos homines, eò quòd ipse solus habeat Personam divinam, quæ ipsum mittat, & aliam Personam divinam, quam possit mittere. Ipse procedit à Patre, à quo potest mitti, & producit

Spiritum sanctum, quem ipse potest mittere: Divinus ipsius Pater mittit ipsum ad liberandum homines à morte peccati, & ipse mittit Spiritum sanctum, ad vivificandum illos vitâ gratiæ. Insuper is solus est filius naturalis & consubstantialis Patri; congruit ergò melius ipsi, quam alteri venire in terram ad acquirendum ipsi ingentem numerum filiorum adoptivorum. Et denique officium ipsius velut Redemptoris in eo consistit præcipuè, ut sit mediator pacis & reconciliationis Deum inter & hominem; & cui melius conveniat esse mediatorem, quam illi, qui medium tenet Patrem inter & Spiritum sanctum?

Omnia hæc non satisfaciebant stultæ mundi sapientiæ, cui placere non poterant hæc rationes, utpotè nimium spirituales pro ruditate ipsius; volebat aliquid magis palpabile & sensibus expositum. O quàm longè abest, dicebat ipsa, ut hisce persuadear, flectar, convincar! amo veritates, quæ manifestæ sunt & plausu dignæ; omnia, quæ adversantur rationi, invitant me, & offendunt. An quidquam minus sit congruum rationi, quàm dicere, quòd Filius Dei factus sit homo ex amore hominum peccatorum? velut qui diceret, fecisse se Regem reum capitis, ut capitis reum suum salvaret mancipium.

Contradictiones, quas stultæ mundi sapientia invenit in mysterio Incarnationis.

cipium. Ubi est ratio? Videre erat quendam hominem, quem quem appellabant Christum JESUM, ceteris hominibus in nullo dissimilem, & persuadear, hunc hominem esse unigenitum Filium Dei! video contradictiones omnino manifestas; dicitur namque nobis, Filium Dei esse infinitam sapientiam Dei Patris sui; & in omnibus his, quæ fecit Christus JESUS, non nisi visæ sunt stoliditates & stultitiæ: ipse pauper erat & despectus, & tandem infami defunctus fato affixus cruci: quæ major fatuitas! & dicatur ipsum esse infinitam sapientiam Dei! ulterius asseritur nobis, Filium Dei esse splendorem gloriæ Dei Patris sui: splendor gloriæ ejus: Et conspectus est Christus JESUS non solum absque ullo splendore sed totus deformatus velut leprosus, aspicientibus incutiens horrorem: ubi est dicendi ratio, ipsum fuisse imaginem pulchritudinis Dei?

Tandem dicitur nobis, Filium Dei esse virtutem omnipotentem Dei Patris sui: *Christum Dei virtutem*; & in Christo JESU vi-

dere erat non nisi infirmitates ac debilitates toto vitæ suæ tempore. Omnia hæc experimenta, quæ fallere nos haud possunt, utpote palpabilia, & toti mundo perspecta, irrefragabilem deducunt consequentiam, ipsum esse non posse verum Filium Dei, qui incarnatus sit ad salvandos homines.

Synagoga Judæorum inaudiens hæc, latabatur in corde suo, jam victoriam cantatura ante triumphum de Christo JESU, adversus quem hodieum incredibili exardescit furore. Verum JESUS Christus mirum in modum confudit tum stolidam sapientiam mundi, tum proterviam Synagogæ incrudelitatem, tam evidentibus demonstrationibus ac luculentis experimentis reverà secundam Personam Trinitatis esse incarnatam, convenientiusque hanc potius quam aliam; tum quia ipse est virtus omnipotentis brachii illius; & multis aliis tam speciosis, tamque validis rationibus, ut iis perceptis, nullus amplius manserit nec minimæ dubitationi locus.

*Synagoga
Judæorum
concordat
cum stolidam
sapientiam
mundi.*

ARGUMENTUM.

Filius DEI potius est incarnatus, quàm alia Persona divina, quia ipse est infinita Sapientia DEI Patris sui.

ARTICULUS II

AD me primitus converto, recordaris, demonstrasse tibi Synagoga Judæorum, An Deum amorem suum, tantâ cum boni-

1. Cor. I.
v. 24.

Malach. I.

bonitate per ora Vatum tuorum? *Dilexi vos, dicit Dominus: Et Patres tuos proterve hanc negasse veritatem: Et dixisti: in quo dilexisti nos? Itane? tam audacter, tam temere me interrogas, in quo dicere possim, in quo dilexerim te?*

Pulchræ rationes, quas sapientia DEI affert ad convincendum nos, quod nos amet.

An nihil ergo est, quod adificaverim tibi magnum hoc univcrsum, velut palatium tam magnificentum, tam speciosa suppellectile instructum, tam diversis pulchritudinibus locupletatum, tot creaturis, quas omnes tuo consecravi servitio refertum; & postquam extruxi tibi domum tuam, absque eo, quod vel minima circa illam tangereris curâ; postquam extraxi te e fundo nihili, ubi nihil eras, ut nobilissimam ex te effingerem creaturam, absolutum te constituens dominum super omnia opera manuum mearum? & tu interrogas, in quo te amaverim.

An ergo nihil est, quod magis specialem tui susceperim curam, quam suscipere possit parentum optimus pignorum suorum, distribuens officia omnibus creaturis, illasque tuis devovens obsequiis; & has quidem tuis necessitatibus, aliâs tuis commoditatibus, illas tuis oblectationibus ac deliciis; abs eo, quod paterna mea providentia tibi defuerit in unico, & quin vel minimo te steterit, nisi quod reci-

pias ea, quæ tibi præparo, servitia? & tu interrogas, in quo dilexerim te?

An ergo nihil est, quod elegerim vos, vos Judæos, inter omnes mundi populos, velut amantissima mater portionem hæreditatis meæ, portans vos semper in sinu meo, velut filios meos perdilectos, & velut præcipuam supernaturalis meæ providentiæ curam? Dedi vobis legem meam, Prophetas meos, Religionem meam, implevi univcrsum prodigiis omnipotentis brachii mei in favorem vestrum; tot ac tantis accumulavi vos beneficiis, ut admirationis & invidiæ fueritis scopus cunctis nationibus terræ. Et post hæc omnia adhuc interrogare audetis: In quo dilexisti nos?

Jam cum non sufficiat, quod contulerim tibi omnia bona mea, ad efficaciter convincendum cor tuum, quod amem te, ultimum statuam tibi ob oculos amoris mei argumentum, quo inspecto dubitare amplius non poteris. Non nisi unicum in sinu meo alo ac foveo filium, qui est alter ego, qui est lux mea, qui est æterna sapientia mea, in qua omnem video rationem obstringentem me, ut infinitâ ratione amem meipsum; hoc est, quod aspiciendò ipsum necessiteretur cor meum ad producendum amorem infinitum: eun-

eundem alterum me, eandem meam sapientiam, eandem meam lucem, unigenitum Filium meum dono tibi, ideoque volo, ut ipse incarnetur potius, quam alia Persona divina, sitque ipse tam verè homo, quam verè est DEus, ut homo eandem habeat rationem, eandem sapientiam infinitam, aspectu cuius Pater necessariò producat amorem quendam erga te infinitum. Et post hæc audeas interrogare, in quo dilexerim te?

Quando per impossibile dare debuisses alteri Deo mihi æquali luculentum quoddam argumentum amoris mei erga ipsum infiniti, & motivum, quo obstringere potuisses ipsum ad recipiendè amandum me amore infinito, alterum efficacius ipsi dare non potuisses, quam dedero tibi. Ubi est igitur stoliditas cordis humani, quod infinita hæc non expugnabit aut expugnare possit sapientia? Et quis erit ingratus, qui interrogare adhuc audeat, in quo dilexisti nos?

Fateor, dicebat desuper stolidam mundi sapientia? stupendum tanè hoc fuerat consilium Dei, misisse nobis propriam suam infinitam sapientiam, ad convincendum nos, nobisque persuadendum, ut amemus ipsum. Sed quis crederet Jesum Christum, hanc fuisse sapientiam, quando nonnisi continua stoliditatem

series in tota ipsius conspicitur vita? Vixisse pauperem & in contemptu hominum, tantas tolerasse & devorasse miseras, & tandem sævâ ac probrosâ morte suam conclusisse vitam; quid in omnibus his vides nisi fatuitatem?

Sed ex adverso, reponit Christus, speciosissimus hic triumphus est infinitæ sapientiæ Dei. Siquidem quæ alia, quam ipsa sola persuadere potuisset hominibus, sapienter esse factum anteferre paupertatem omnibus divitiis mundi, & contemptum pro Deo toleratum præponere cunctis sæculi vanis honoribus; & tandem dolores sævillimos ac ignominiosissimam mortem pro Dei honore perpessam pluris æstimare, quam vitam deliciis repletam, omnesque sensuum voluptates? Et quomodo infinita sapientia Dei poterat hoc melius nobis persuadere, quam se ipsam exponendo oculis nostris in conditione & carne nostra mortali, ad ostendendum id nobis in proprio suo exemplo, in proprio suo facto?

Sanè si nemini id persuafisset, dubitari posset de consilio & virtute divinæ hujus sapientiæ. Sed postquam videre fuit multitudinem innumerabilem virorum sapientissimorum, hac in re ita persuasorum, ut in hærentes infinitæ hujus sapientiæ exemplo

S

omnes

Nonnisi infinita sapientia DEI efficere potuit, ut amarent homines stultam sapientiam Crucis.

amo-
erga
umen-
quod
suum
Fi-

omnes mundi contempserint facultates, voluntariè altissimam professi & amplexi paupertatem; insuper velut spectra fugerint honores, nonnisi cum honore aspiciendo illos; econtra summo sibi honori vertentes sese videndo contemptos. Jaco-

Cornel. à lap.
in Epist. 1. ad
Cor. c. 1. v. 25.

bonus vir nobilitate & doctrinâ insignis illectus & allectus decore stultæ sapientiæ crucis, non intermissas deditâ operâ committebat fatuitates & stultitias, ut ita sese redderet despicabilem coram mundo: unde rogatus aliquando à Christo sibi apparente amicè & familiariter, cur hanc stultitiam ita adamaret, respondit pio lepore, ut solebat: Quia stultior me fuisti, Domine.

Tot alii ita amore crucis capti & rapti erant, ut semel ipsos exposuerint omnibus tormentis cum terrore tyrannorum, mortemque exceperint majori cum gaudio è manibus carnificum, quàm si regni alicujus accepissent diadema splendidissimum. Et omnes sapientes mundi aspexerunt id cum admiratione, & conservatur ipsorum memoria, & resonant ipsorum præconiâ in cunctâ sæcula, summa cum veneratione ac reverentia.

Aspicias id hodiecum adhuc, stulta mundi sapientia, quid dicis ad hæc? Quando junxeris simul omnem sapientiam Philosophorum, omnem facundiam

Oratorum, & omnia dogmata Politicorum, an efficere poterint talem ac tantam commotionem in mentibus hominum, quæ tam manifestè confundit omnes rationes humanas, tamque fortiter evertit potentissimas naturæ inclinationes? An argumentis opus sit magis luculentis & constringentibus ad persuadendum tibi, illum, qui hæc omnia fecit, necessariò esse debere infinitam sapientiam Dei? Verum si id persuasum habes, nonnè cernis maximam esse stultitiam, non amplecti ipsius consilia, non imitari ipsius exempla?

Aspice incredula Judæorum Synagoga, veritates, quæ eruunt tibi oculos, & considera, an animi sensa, facta & opera eorum, qui adorant Christum Jesum, qui ipsum confitentur, qui gustant ipsius Spiritum, qui que contendunt ambulare per viam, quam monstravit nobis, non sint prodigia, quæ longè omnes naturæ transcendant vires? Tu cernis luculentos effectus infinitæ sapientiæ Dei, qui factus est homo, ut doceret sapientiam homines; & tu nondum cedis, nondum convinceris?

Intuere, & confundere fallax Synagoga & mundi sapientia; attende, an non illi, qui proximè accedunt ad imitationem Jesu Christi, sapientissimorum accenseantur albo in universo mundo. Nonne hi

stolida mundi
sapientia con-
funduntur à
stulta sapien-
tia Christi
Jesu.

hi sunt illi, quos nuncupamus sanctos? & nonne tu illis ipsemet præstas homagia ordinis omninò altioris, quàm omnia sint ea, quæ reddis & exhibes Regibus terræ? Quis non præferret unicum sanctum omni multitudini profanorum & peccatorum, qui sunt in mundo; eò quòd constet, unum illum esse sapientem, & cæteros omnes esse stultos. Et quid ex hoc deducere

potes, nisi quòd JESUS CHRISTUS, qui deducit illos per hanc viam sapientiæ, sapientia sit infinita? Si non alia nisi hæc unica foret ratio, nonne sufficienter probaret, congruum fuisse, ut secunda Persona adorandæ Trinitatis incarnaretur potius, quàm aliæ Personæ divinæ, cum ipsa sit infinita sapientia Dei Patris sui? sed hæc ratio sola non est. Ecce ergò tibi aliam!

ARGUMENTUM.

Filius Dei potius incarnatus est, quàm Pater aut Spiritus sanctus, eò quòd ipse sit Imago pulchritudinis Dei.

ARTICULUS III.

Maximò accendebantur homines desiderio aspiciendi Deum, quem adorant; sperabant videre illum in æternitate, sed constituti adhuc in tempore intueri eum non poterant ante mysterium Incarnationis. Hinc affligebatur inconsolabiliter sanctus Rex David, quando cernebat idololatrias fabricantes sibi Deos visibiles, seque interrogantes: Ubi est Deus tuus quem adoras? nos monstrare tibi possumus Deos nostros. Ecce illos tibi visibiles in fanis nostris! sed ostende nobis, ubi est Deus tuus?

Solacium hominum est, habere Deum visibilem. Ad consolandum igitur homines necesse erat, ut verus Deus suum illis mitteret Filium unigenitum, qui est perfecta ipsius imago, isque incarnaretur, &

Deus fieret visibilis omnium oculis hominum. Interrogate me nudo idololatræ: Ubi est Deus, quem adoras? Dicam vobis: Ecce eum; intueor ipsum oculis meis corporalibus, tangere ipsum possum meis manibus. Verùm non longo tempore commoratus est ipse in terram; jam dudum reversus est à terra in cælum. Nullà refert; noluit relinquere homines absque consolatione, exhibendò ipsis semper præsentiam suam invisibilem in augustissimo Sacramento, quòd nunquam non asservatur in templis nostris. Ibi est Deus meus, quem adoro.

Synagoga cæca Judæorum, capta es oculis, ut ipsum aspicias; tu temetipsam privas visione Dei

Deus Pater
misit nobis
imaginem
pulchritudi-
nis suae ad lu-
crandum om-
nium corda
hominum,

Dei, quod maximum damnato-
rum est supplicium. Nec tu,
stolida mundi sapientia, oculos
fidei apertos habes, ut consideres
ipsum: quod si faceres, videres
in Verbo incarnato perfectam
imaginem infinitae pulchritudinis
Dei: *Christus splendor Patris*. Haec
est pulchritudo, quae intellectum
DEI Patris perpetuam suspensione
attonitum & defixum tenet, ita
illicebri hujus pulchritudinis ab-
reptum, ut ne unico quidem
momento ab ejus aspectu diver-
ti possit, nec aliam perfundi volu-
ptate, quam illam, quae ex illius a-
spectu dimanat in ipsum. Haec
est pulchritudo, quae producit
amorem infinitum in corde ip-
sius, cum impossibile sit illam
videre, & non amare in tantum,
quantum amare potest. Haec
est pulchritudo, quae rapit ani-
mam omnium Beatorum raptu
perpetuo, vi cujus tam firmiter
adhareant ipsi, ut impossibile il-
lis sit, vel fastidio ipsius affici,
vel etiam eadem saturari, ita, ut
nunquam non insatiabile expe-
riantur, & sentiant desiderium
ipsam aspiciendi.

Deus igitur volens lucrari, &
rapere corda hominum, nihil
magis invenit huic effectui com-
parando idoneum, quam mitte-
re illis illicebrosam hanc pul-
chritudinis suae imaginem; eo-
que voluit nomine suum potius
incarnari Filium, quam aliam

Personam divinam, ut idem o-
culis ipsorum exponeret obje-
ctum, quod ipsummet cor suum
replebat voluptate, gaudio, amo-
re. Et ne dubitarem de ani-
mo Dei Patris sui illum mittentis,
ipsemet declaravit nobis, se
ideo venisse, ut ignem mitteret
in terras, & aliud non desidera-
re, nisi omnium corda homi-
num flammis divini amoris vi-
dere succensa: *Ignem veni mittere
in terram, & quid volo, nisi ut ac-
cendatur?*

Luc. 12.

Verum est, Deum Patrem, qui
mittit nobis Filium suum unige-
nitum, perfectam hanc infinitae
pulchritudinis suae imaginem,
nostris ipsam exponere oculis
totam absconditam sub velo Hu-
manitatis suae. Sed sicut vidi-
mus, non posse solem ita abscon-
di aliqua nube, qui semper ma-
gnam diffundat splendorem,
quo rapiat oculos, & omnium
lucretur benevolentiam creatu-
rarum: sic etiam videre licuit,
infinitae hujus pulchritudinis Ver-
bi incarnati splendores, perum-
pendo sanctissima Humanitatis,
quam involvebatur, nubem, evi-
brasse ubivis gentium certos tan-
tarum illicebrosarum radios, ut
corda innumera traherent & ra-
perent post ipsum. Nunquam
excepta est auribus tantae famae
pulchritudinis, quae lucrare & ra-
pere potuit omnia corda alicujus
civitatis, multo minus alicujus
Pro-

Pulchritudo
imaginis Pa-
tris quamvis
abscondita
Humanitate,
totum tamen
rapit mun-
dum,

Provincia, & longè minus adhuc alicujus regni: sola & unica pulchritudo Christi JESU ita vincere & vincere potuit corda, ut currere post se faceret universum mundum. Ecce mundus totus post eum abiit!

Joan. 12.

In quo consistat pulchritudo Verbi incarnati.

Nihilominus si quaeratur oculis corporis, in quo consistat hæc pulchritudo: an ipsius aspectu? Sed hic totus est deformatus, cum nulla sit amplius species ei: an in thesauris ipsius & abundantia divitiarum? sed non video penes ipsum, nisi paupertatem: an in splendore Majestatis diademate radientis, & in regio ac magnifico comitatu? sed non aspicio nisi hominem despectum & duodenos pauperes piscatores ejus stipantes latus: an in floribus lenocinantis faucibus, quâ fortiter & suaviter expugnavit mentes omnium? sed non intueor nisi Evangelium simplex, & floribus & fucô carens, nudam tantummodo explanans veritatem, & veritatem sensibus omnino inamœnam. Tandem ubi vis locorum, quò meos ejaculari licet oculos, hanc inquiri pulchritudinem, & nulli inveniò ipsam.

Quid deceperit Judæos?

Et ecce id, quod decepit me, ingemiscens inquitabat Synagoga Judæorum. Siquidem cum promissa acceperim de Messia, qui esse debuerat Monarcha potens, credebam compariturum ipsam

in majestate regia, sedentem supra solium David Patris sui, in exhaustos in manibus suis habiturum thesauros, formidabilem se redditurum universo mundo, regnaturum solum velut Regem Regum, super omnes mundi nationes, & denique locupletaturum populum suum dilectum omni felicitate, elargiendò ipsi abundantiam honorum, voluptatum, divitiarum, eò quòd omnia hæc legerim in Prophetis, & in sensu materiali acceperim ea. Cum ergò nihil ejusmodi viderim in ipso, qui venerat, sed totum potius contrarium, paupertatem, contemptum, miseriam, nullamque prorsus alicujus excellentiæ splendorem, asserui audacter: Hic Messias non est, quem exspectamus.

Nonne cernis, obcecata, re- A quibus in- spondit Christus JESUS, quòd, si micis nos JE- venisset ita, pro eo, quòd reme- sus Christus liberavit. dium tuis afferret malis, adauxisset illa, & destruxisset omnia: Siquidem approbasset, & suâ firmasset auctoritate avaritiam, ambitionem, voluptatem, lethales animæ tuæ inimicos, durissimâ constringentes ipsam captivitate: is venit, non daturus ipsis in te jus ac imperium, sed potius liberaturus te ab ipsorum tyrannide: oportuit ergò, ut oppugnaret avaritiam paupertate, ambitionem humilitate, voluptatem dolore, sicque liberandò

do populum suum à crudeli vitiorum veluti verissimorum inimicorum ipsius dominio, dominari ipsum faceret in abundantia pacis & beata libertate filiorum DEI.

Adhæc, quem fructum hausisset mundus ex adventu Messia, si venisset daturus suis abundantiam voluptatum, honorum, divitiarum, nisi quod didicissent ab ipso ardentem amare hæc omnia, & non adorandam suam Personam? Et quomodo fuisset ipsorum liberator, si fortius contrinxisset ipsos sub tyrannide vitiorum? Quomodo fuisset Salvator hominum, si potius damnasset ipsos? Hic sapientia mundi interpellans interrogavit.

Mirum prodigium, quod Christus lucet mundum per id quo ab ipso averti. Sed quomodo etiam lucrari potuit corda, nihil demonstrans ipsis, quo potuissent allici, sed poteretur minus ex adverso, quo poterant abstrahi & in fugam verti? Hoc ipsum, respondit Christus Iesus, majorem ciet admirationem, magisque resplendere facit divinitatem ipsius: Nam quæ alia, quam pulchritudo infinita per-rumpere potuisset tegumenta ac involucria formæ & speciei prorsus contemptæ, sub quibus latebat abscondita, ad diffundendum ubivis splendores suos ratione omnino incomprehensibilis eousque se extendente, ut decorem quoque conferret ipsis deformitatibus à quibus summe

ipsa abhorrebat natura? Evulgasse suas ignominias ac passionis opprobria per universum orbem, ac probasse per hoc, quod sit Deus; non promississe volentibus se sequi, nisi persecutiones, exilia, contemptus, omnis generis oppressiones, miseras, mortem ipsam, & hoc facundia genere, totum obtinuisse, sibi que comparasse mundum; potuisse in his omnibus ostendere hominibus pulchritudinem, quæ suaviter allicerentur; quis efficere hoc potuit? Quis diffitebitur, id efficere non potuisse, quam infinitam pulchritudinem imaginis Dei absconditam sub involucro Humanitatis? O pulchritudinem sapientibus mundi incognitam, sed maxime perspectam & acceptam sapientibus cæli! Beati oculi, qui vident te!

Quando anima, vel parum Anima cognoscit Iesum Christum, gnoscens pulchritudines intuetur in quocunque ipsius statu, paupere sum nil potest æstimare nec amare quam ipsum, abjecto contempto, quibus mire allicitur, absque eo, quod dicere possit, in quo consistat hæc pulchritudo? sed ipsius experitur effectum, quo capitur & rapitur cor suum. Ipsa maximi facit cuncta ipsius dogmata, veritates ab ipso edoctas, exempla ab ipso nobis relicta, in quibus invenit excellentias tantâ se demulcentes oblectatione, ut cætera omnia non nisi crepundia, non nisi

sto-

stoliditates existimet in comparatione. Hinc ea, quæ ipsi molestissima & fastidiosissima forent secundum naturam, sunt ipsi jucundissima secundum gratiam, cum videat in ipsis pulchritudines, quæ idoneæ sint ad formandum in se pulchritudinem ipsius Christi JESU. Si intueatur ipsa omnes suas inclinationes oppugnari, omnibus suis voluntatibus contradici, omnia sua consilia susq; deq; verti, natura ostendit illi in his omnibus, non nisi molestiam, quæ ipsam affligat, imaginem; sed gratia detegit ipsi certam quandam pulchritudinem in illis omnibus, unde solatium haurit & animum, statuendo ipsi ob oculos, ita assimilari nos oportere Christo JESU, qui passus est contradictiones, oppugnationes, contemptus ab hominibus, quique in hoc statu

infinita ratione pulcher apparuit oculis divini Patris sui.

O JESU, pulchritudo infinita, quæ in æternum oblectas cœlum Empyreum universum! quando paulisper clarè ostendere te dignaris animæ, quam admirabilis unicus hic unicus momenti aspectus relinquit in ipsa operationes & effectus! ipsa tenet firmissimè, nil pulchrius esse eo, quod assimilatur tibi, & ut assimiletur quis tibi, destruenda esse omnia secundum naturam, & consequenter invenire hic in terris cruces, spinas, & amaritudines, majoris fore æstimandum, quam invenire suavitates, consolationes & rosas. Illa probè novit, se nunquam comparituram oculis tuis pulchriorem, quam quando fuerit repleta, vero cognitionis tuæ splendore.

ARGUMENTUM.

Convenientius erat Filium DEI venire in terras, quàm aliam Personam, eò quòd sit ipse Verbum Patris æterni.

ARTICULUS IV.

CUM unigenitus Filius DEI non solum sit pulchritudo, sed etiam Verbum, sermo, facultia Dei Patris sui, inquirenda est alia ratio, cur ipse incarnatus sit potius, quàm Pater aut Spiritus sanctus? Verbò suò creavit Deus omnia, & eodem verbo vult quoque omnia reparare.

Omnia formata & reformata sunt eodem Verbo Dei,

Nil efficacius erat ad convertendos peccatores, quàm mittere illis idem Verbum æternum, à quo extracti fuerant è nihilo per creationem, ut extraheret etiam eos è nihilo peccati per redemptionem. *Omnia per ipsum facta sunt.* Joan. I. v. 3.

Tu nôsti, Synagoga Judæorum, Deum sapius suum ad te misisse

mississe Verbum in toto veteri Testamento; sed hoc non fecit nisi per ora Prophetarum. Tandem sanctus Paulus insinuavit tibi, quod postquam toties locutus fuerat ex ore aliorum, DEUS Pater proprio ore suo tibi voluerat loqui, mittendô ad te magnûm hoc Verbum, unicum hoc Verbum æternum, quod solus ipse pronuntiare potest: *Multifariam multisque modis olim DEUS loquens Patribus in Prophetis, novissimè diebus istis locutus est nobis in Filio.* Sed aspice & admirare facundiam omnipotentem, quâ destinavit & ablegavit ad te proprium suum Verbum ad instruendum te faciliter, ad flectendum & lucrandum te suaviter, ad convincendum te efficaciter, nisi oculos & aures clauseris, ne ipsum intelligas.

Heb. I.

Quomodo
intelligen-
dum, quod
Deus Pater lo-
cutus nobis
est per Filium
suum unigeni-
tum.

Quid facimus nos, quando cum aliquo loqui volumus? Imprimis nostrum Verbum habemus in nobis ipsis, quod est cogitatio à nobis concepta in intimo cordis nostri; quamdiu ita absconditum manet in nobis ipsis, totum spirituale est, & non nisi noster intellectus illud cognoscit, nec ulli constat arcanum cogitationis nostræ. Quando id volumus producere extra nos, ut manifestemus id aliis, induimus illud voce quâdam sensibili & articulata, sicque fit publicum & manifestum, atque sine eo,

quod desinat manere in nobis, transit in intellectum aliorum, qui hâc ratione, quid cogitemus, norunt, eò quod produxerimus illis foras cogitationem nostram spiritualem voce quâdam sensibili indutam.

Eâ ferme ratione tenebat Deus Pater cogitationem suam æternam, quæ est adorandum ipsius Verbum, totam absconditam in arcano Divinitatis suæ, & nemo cognoscere id poterat, quod cogitabat: sed tandem explicare se nobis voluit, nobisque producere foras cogitationem suam omninò spiritualem, vestiendò illam re quâdam sensibili. (& vide dispositionem omninò prodigiosam divinæ misericordiæ suæ) Non erat contentus vestire illam voce quâdam corporali, sicut tunc, quando loquebatur hominibus per ora Prophetarum, vel sicut nos facimus, quando cum aliis loquimur: sed consultò vestivit illam carne visibili & palpabili in mysterio Incarnationis. Quare hoc?

Inprimis, quia vox sensibilis transit & evanescit in instanti: ipse autem permanere nobis suum Verbum voluit nunquam non expressum sensibilibus. Secundò, quia omnes aures hominum non recipiunt æqualiter eandem vocem sensibilem & articulata; quilibet non intelligit, nisi idioma suum particulare, quod

Ante Incarnati-
onem nesci-
bamus cogi-
tationes Dei,
jam illas no-
vimus.

quod diversum est in diversis nationibus. Sed omnes oculi hominum vident idem objectum eadem ratione, ita ut, dum nobis producit foras divinum suum Verbum carne humanâ indutum, id reddat cognoscibile & intelligibile cunctis mortalibus: *Per oculos, non per aures erudiens.* Sicut sanctus Chrysostomus affirmat de cœlis enarrantibus nobis gloriam Dei, per astra sua, velut per totidem linguas, quæ loquuntur oculis. Ut igitur æqualiter nos instrueret, loqui voluit oculis nostris, & non auribus, sicque nobis omnibus visibile reddere Verbum suum.

Sic Pastores, qui admoniti fuerunt per Angelos, in momento, quo Deus locutus est nobis in profundo hoc noctis silentio, quando æternum hoc Verbum expositum fuit mundo, dicebant inter se: *Eamus & videamus hoc Verbum, quod fecit Dominus, & ostendit nobis.* Ipsi non dicunt, eamus & audiamus Verbum; sed eamus & videamus hoc Verbum, quod includit in se omnia arcana cordis Dei; eamus & videamus omnes cogitationes æternas, quas in seipso tenuit absconditas ante creationem mundi, & cunctis elapsis sæculis. Ecce illas tandem explicatas extra ipsum; ipse vult cognosci à nobis omnia intima cordis sui arcana, quia illa nostris exposuit oculis. O

quanta aspiciamus prodigia in adorandi hujus Verbi intuitu! dum non videmus, nisi omnes illas pulchritudines, quæ intellectum Dei Patris sui raptu quodam æterno suspensum tenent, atque attonitum, ipsumque gaudium replent ac delectatione.

Sed quid videre te credis in magno hoc Verbo, quod tuis exponit oculis, omnes cogitationes Dei? Quando sermo fit de Deo visibili, quid expectari potest conspiciendum in ipso, nisi gloria, excellentiæ, divitiæ, Majestas, voluptates, & denique magnificentia, quæ infinitâ ratione superet illas omnium Regum terræ? Nihilominus, ô cogitationes Dei, quam longè abestis ab illis hominum! O sapientia infinita DEI, quantum opponeris stolidæ infatuati mundi opinioni! Video hoc Verbum adorandum, & video in ipso omnes cogitationes Dei, quas meis exponere voluit oculis, ut ostenderet mihi tam luculenter illas, ut dubitare de iis non possem: Et nihil video nisi paupertatem, dolores, infirmitates, humiliations, & universalem exspoliationem omnium eorum, quæ æstimat mundus.

O Deus omnipotens! Majestas infinita! Suntne ergò hæc cogitationes tuæ æternæ? Suntne ergò hæc, quæ æstimas, hæc quæ amas, hæc, quibus infinitâ ratione de-

T

Videntur cogitationes Dei omnino oppositæ cogitationibus mundi.

S. Chrysof. hom. 9. ad pop. Antiochica.

Luc. 1.

Oculi hominum vident Verbum æternum Dei.

Quid confu-
dere debeat
omnem fal-
sam mundi
sapientiam.

ne delectaris, hæc, quæ totum
constituunt objectum divinæ
tuæ complacentiæ? O munde!
quantum ergo desipis, dum tuam
constituisti felicitatem in rebus
Dei cogitationibus aded oppo-
sitis! quam stupenda tua est cæ-
citas! Quis enim expediat te
errore, si infinita sapientia Dei,
tuis exposita oculis, te sanæ non
reddat menti? Tu ipsemet vide,
ipsemet lege in visibili hoc
Verbo id, quod magnum est cor-
am Deo, ac dignum magnitu-
dine ejus. Suntne omnes vani-
tates tuæ, inanes honores tui,
brutales voluptates tuæ, caduca
bona tua? propriis oculis tuis
circa hæc experimentum cape:
Per oculos, non per aures erudiens
Hic non est, usurpare id auribus;
aspice, tange vide veritatem æ-
ternam, quæ se reddit visibilem,
spectabilem, palpabilem sensibus
tuis: Quid dicendum tibi oc-
currit ad hæc?

S. Bernard.

Hic necessario discurrendum
est cum sancto Bernardo: vel infi-
nitam sapientiam Dei, vel me ne-
cesse est decipi. Probè video, im-
possibile esse, quod infinita Dei
decipiatur sapientia; certum igitur
est, decipi me, dum fugio & con-
temno ea omnia, quæ amantur
ab ipsa; dum æstimo, dum quæ-
ro illa, quæ habentur ab ipsa de-
spectui. Intende vim ac robur
omnium rationum humanarum,
contra magnam DEI rationem,

quæ ipsius est Verbum & infini-
ta ipsius sapientia; an superabunt
illam? Non est intellectus in
mundo tanti roboris, qui non
cedat, non vincatur tam lu-
culentâ demonstratione.

Sed quid prodest cognoscere
veritatem, nisi sequamur ipsam? *Quanta est
confusio
Christianor-
um.*
quid proderit Christiano, quod
locutus fuerit ipsi Deus proprio
ore suo, quod visibilem se reddi-
derit ipsius oculis; quodque per
eandem infinitam rationem, per
quam & in qua videt ipsemet,
quod sit Deus, conspiciendum
exhibuerit propriis ipsius oculis,
in quo consistat verum bonum,
quidque amare debeat, ut pla-
ceat ipsi? Quid conferet ipsi, ef-
ficaci convictum esse demonstra-
tione sibi à Deo, quem adorat,
visibiliter factâ quod debeat esse
pauper, saltem spiritu, id est, non
apponere cor suum bonis terræ,
quodque in Deo solo suum quæ-
rere debeat thesaurum; quod
contemnere oporteat vanos ho-
nores & profundissimæ studere
humilitati, vi cujus amet con-
temptum sui ipsius & mundi, ut
totum cor suum consecret Deo
soli; quod fugiendæ sint volupta-
tes sensuum & amplectendæ af-
flictiones carnis, ut circumferat
semper, juxta sancti Pauli moni-
tum, mortificationem Jesu Chri-
sti in corpore suo! Quid prode-
rit, inquam, ipsi, quod Verbum
æternum DEI omnes has ma-
gnas

gnas veritates ipsius exposuerit oculis, si totum faciat & operetur contrarium, quasi operibus suis manifeste contestari velle, se credere sanctissime, quod non nisi falsitates & mendacia ea sint omnia, quæ veritas æterna Dei nobis ceu dogmata proposuit verissima.

O vive Deus! quantum probrum Christiano in magno die iustitiæ & ultionis tuæ! Væ mihi, dicit ipse, quod clarè conspexerim veritates tam speciosas, & meam impleverim vitam operibus tam tædis & Christiana professione indignis! O Verbum æternum Dei, quod te meis exposuisti oculis, ut ostenderes mihi veritates quarum sequeretur ductum & dictamen, ut quid

tam clarè loquebaris mihi, ut omnem mihi tollerem excusandi rationem? O argumenta nimis valida, nimiumque constringentia, quantum coarguitis, quantum torquetis me! quam acerbè transfigitis cor meum! quam sævè tunditis, dum confunditis intellectum meum? quam aspera perstringetis, quem jam constringitis, in omnem æternitatem me reprehensione!

Sed ab his omnibus præmunire te voles? fac, ut omnes hæc magnæ veritates modò transfigant cor, tuumque ita penetrent animum, ut firmissimè tecum statuas illas credere, illas sequi, illas exercere opere, quancumque steterit tibi.

ARGUMENTUM.

An probabile sit, quod Filius DEI non fuisset incarnatus, si Adam non peccasset?

ARTICULUS V.

Natura humana intelligens insignes has prærogativas, quas receperat ex Incarnatione Verbi divini, eoque amittebat sensum propriarum suarum miseriarum, ut gavisus quasi fuerit, commisisse se peccatum, è quo tam ingens dimanaret in se felicitas. Nescio, inquiebat, cur ita perstringatur inobedientia Protoparentis nostri Adæ? invenio contrarium, omninò felicem extitisse hunc errorem, cum

absque illo nunquam accidisset nobis felicitas inæstimabilis possidendi Hominem Deum ceu Salvatorem nostrum.

Intueor Ecclesiam universam ita abreptam gaudio, tempore quo celebrat memoriam mortis & resurrectionis Redemptoris sui, ut velut totâ abundantia Spiritûs, inusitatum quoddam idioma sibi suggerentis, ebria, videatur sanctificare velle peccatum Adæ, quod tam ingenti

T 2

Quod peccatum Adæ nobis ratione quâdam fuerit utile.

ingenti sese accumulaverat felicitate. Audimus exclamare ipsam, totam amore succensam: O felix culpa, quæ talem ac tantum meruit habere Redemptorem! Et ne crederetur hunc repentinum quendam esse impetum, vel inconsideratam aliquam abreptionem, secundâ vice de novo prosequitur ardentioribus cum suspiriis: O certè necessarium Adæ peccatum, quod tali morte deletum est! quodque deleri debuit tam pretioso sanguine Dei immortalis! An melius nobis sensa explanare possit, quod ingens Incarnationis Verbi, & mortis Redemptoris sui beneficium debeat peccato Adæ, ita ut si illud non accidisset, in perpetuum hoc orbata mansisset favore?

Si legas sacros codices, qui cælorum complectuntur veritates, comperies semper, Messiam promissum esse ad liberandum homines à servitute peccati. Quando Deus apparuit Moyse in rubo ardenti, quod pulchrum erat Symbolum mysterii Incarnationis, ubi ignis adhærens spinis, ut illas combureret, absque eo, quod illas consumeret, representabat Deum per ignem significatum, unitum cum nostra natura significata per spinas. Quis te huc attrahit, Majestas adoranda? Quare insidere tibi complacuit folio tam abjecto,

tamque incommodo? Vidi afflictionem populi mei, & descendi ut liberem eum. Nonne clare satis per hoc nobis insinuat, ipsum non descendisse de cælis, nec humanam assumpsisse carnem, nisi ob peccata hominum; & consequenter, si peccatum non fuisset, à quo nos liberaret, nostris se spinis non implicasset?

Nonne declaravit id ipsum nobis in Evangelio, quod natus non fuerit de cælo, nisi ut remedium afferret peccatis? *Non sum missus, nisi ad oves, quæ perierunt Dominus Israël.* Et alibi dicit: *Se non venisse vocare justos, sed peccatores.* Quem in finem attulit nobis parabolam de bono pastore, qui postquam reliquisset nonaginta novem oves in deserto, quæ sivit tamdiu illam, quæ perierat, donec invenerit eam, & invenisse non contentus, imposuit illam humeris & ipsemet reportavit ad gregem suum? Nonne per hoc insinuare nobis voluit, quod, quando descenderit de cælo, ubi est magnus ille celestium spirituum grex, tanto transcendens intervallo numerum hominum, quanto nonaginta novem transcendunt id, quod duntaxat est unum; quando, inquam, deseruit ipsas, ut veniret in terram per mysterium Incarnationis, hoc non fecerit, nisi ut curreret post hominem peccatorem, velut post ovem errantem, illumque

Exod. 3.

Matth. 15.

v. 24.

Luc. 5. v. 32.

Luc. 15.

Omnes sacre
Scripture di-
eunt, Chri-
stum non ve-
nisse, nisi ob
peccatum.

illumque propriis humeris ad gregem Angelicum? Ex quo ergo deducitur, nonnisi naturæ nostræ peccatum fuisse, quod traxerit ipsum è cælo, & si Adam non aberrasset à DEO, nos secum præcipitans in peccatum, ipse non venisset nos quæsiturus.

Confule post Scripturam omnes sanctos Ecclesiæ Patres, & videbis, an non eandem amplectantur opinionem? Sanctus Augustinus omnium sublimissimus, maximèque illuminatus verbis expressis hanc tradit sententiam

S. Aug. ser. 8.
de verb. A.
post.

Est sententia
Patrum Eccle-
siæ: Si Adam
non peccasset,
Christum
non fuisse
venturum.

Irenæus lib. 5.
contra hære-
ses.

S. Athanas.
serm. 3.

fermone octavo in verba Apostoli: *Si Adam non peccasset Filius hominis non venisset*; & in sequenti fermone confirmat id ipsum verbis clarioribus magisque emphaticis: *Nulla fuit causa veniendi Christo Domino, nisi peccatores salvos facere*. Ante ipsum sanctus Irenæus, disputans contra hæreses sui temporis, pronuntiavit idem velut veritatem Catholicam: *Si non haberet caro salvari, nequaquam Verbum caro factum esset*. Et sanctus Athanasius scribens contra Arianos, pro tota ratione Incarnationis Filii Dei allegat lapsum Protoparentis nostri in peccatum, & expressè dicit, quòd sine illo indutus non fuisset carne humanâ: *Quâ sublatâ carnem non induisset*; & denique loquendo universalius, omnes Sancti primorum Sæculorum Patres eidem inhæserunt

sententiæ, usque ad tempora Ruperti Abbatis, qui primus vel è primis fortiter contendit asserere contrarium, quod eo usque in Ecclesia tota videbatur inauditum. Et post hæc omnia.

Rupert, lib. 3.
de gloria &
honore Filii
hominis.

Si consulere velimus rationem ipsam, percepto jam sensu tum Ecclesiæ, tum sacræ Scripturæ, sanctorumque Patrum, nihil est, quod manifestius declaret nobis magnam abundantiam bonitatis Dei, quàm videre, quòd eo nomine descenderit de cælis in terram, ut salvaret peccatores, ipsosque propriâ suâ morte liberaret? Nam quanto magis ipsi erant indigni, & velut magni ipsius inimici non merebantur nisi illius odium, iram, vindictam, supplicium æternum, tantò magis elucebat magnitudo ineffabilis misericordiæ ipsius, evidenter illis ostendens, se propriâ magis vitâ amari ab ipso.

Ratione probatur, Verbum Dei non fuisse incarnandum, si Adam non peccasset,

Ah! certè cor fuerit durius ære, quòd vehementissimè non moveatur, dum quilibet è nobis in particulari ea dicere verba potest, quæ magnus dicebat Apostolus, tanto cum amoris & gratitudinis affectu: *Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quòd Christus Iesus venit in hunc mundum, peccatores salvos facere, quorum primus ego sum*. O fidele verbum! O manifesta fidelissimæ amicitie nota! O sermo solatio plenus, dignissimus, qui verbis cæletur au-

I. Tim. 1.

Consideratio
affectuosa,

reis in penetralibus cordis nostri! JESUS CHRISTUS venit in hunc mundum datâ operâ, ut daret & operaretur salutem peccatoribus: Ego primus sum & facinorosissimus omnium; & ipse eo usque amavit me, ut meis se induerit miseris, ut ab iis me liberaret, tolerans ipsemet ea, quæ promerebar, supplicia, sustinens contumelias ac injurias, quæ mihi fuerant epotandæ; & tandem subiens sævam ac probrosam, cui eram obnoxius, mortem, ut suæ pretio vitæ, vitam mihi requireret æternam.

Eheu! Quis sum ego, pro quo infinitæ Majestatis Deus voluit agere hæc omnia? pulvisculus abjectissimus, infelix nihili abortus. Quid unquam ipsi præstiti obsequii, quod invitare potuerit ipsum, ad exhibendum mihi tantæ abundantiam bonitatis? Ego despexeram ipsum, injunxeram, offenderam gravissimè. Ah! unde ergò tantum penès ipsum mihi meriti, ut ita exhauriens omnes immensos thesauros suos, usque ad sanguinem proprii cordis sui, omnibus me complere voluerit beneficiis, quæ possibilis sunt infinitæ bonitati Dei omnipotentis? Ah! Ecce tibi, quod stuporem ciet terræ, cæloque, quòdque abunde sat esset, ad conterendum cor durissimum, vel levissimè duntaxat consideratum. Promerebar ego infer-

num, & afferebat is mihi Paradisum; morte fueram dignus æternâ, & æternam mihi ipse tribuebat vitam; mihi odium ipsius comparaveram maximum, & incomparabilem mihi ipse exhibuit amoris sui abundantiam.

Credant alii, si velint, venturum fuisse ipsum in terram, nostraque induendum Humanitate, quando nullius me reum constituissem peccati. Sed ego credam, non nisi miseriarum mearum fuisse abundantiam, quæ ipsius tetigerit cor; credam, non venisse ipsum in succursum meum, nisi ut me erueret ex unguibus mortis, quæ miserabiliter rapiebat ad damnationem æternam; & video magnum Apostolum efficacius non invenisse motivum, ad collocanda corda omnia hominum quasi sub torculari ad exprimendam exin suavem & amabilem violentiam affectuum gratitudinis, quam proferendo magna hæc verba: *Charitas Christi urget nos, existimantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est; ergo omnes mortui sunt, & pro omnibus mortuus est Christus, ut qui vivunt, non jam sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est.* Pondera benè hæc verba, paulo penitus perpende illa: Cor tuum sub torculari est. Charitas JESU CHRISTI urget nos, asserit incomparabilis hic Apostolus, ipsa prostermit nos, ipsa nos cogit, ut dedamus

Ratio valde
urgens peccatorem ad
amandum
Christum
JESUM.

2. Cor. 5.

mus

mus nos, quando consideramus, nos omnes fuisse mortuos morte peccati, quod trahebat post se mortem inferni æternam: Et ipse tantæ in nos fuit bonitatis, ut descenderet de cælo ad eripiendum nos è geminæ hujus mortis faucibus, semetipsum morti tradens pro nobis. O bonitatem infinitam Redemptoris mei! nunquam te video majori circumfusam splendore, quam dum considero solam miseria-

rum mearum copiam, eopiam habuisse attrahendi super me miserationum tuarum abundantiam. Et inde est, nonnullis visum melius, si vivant in firma hac fide, te non des censurum de cælis, nec incarnandum fuisse, si Adam non peccasset, quantumvis alii contrarium asserant firmiter non infirmis suffulti rationibus, quas in articulis sequentibus exponemus.

ARGUMENTUM.

Quòd probabilius sit, Filium DEI incarnandum fuisse, quamvis Adam non peccasset.

ARTICULUS VI.

Parum credibile videtur solum peccatum causam fuisse Incarnationis Filii Dei.

FAteor esse difficillimum, non cedere argumentis tam plausibilibus, tamque validis & constringentibus, nec rata habere bona sensa, bonos affectus, quos in nostris excitant & enasci faciunt cordibus. Sed aliunde durum videtur credere, nos obstrictos esse peccato malorum omnium maximo, de beneficio omnium præcipuo, omnium, quæ Deus extra se producere potuit, antesignano; & dicere, quòd si natura humana conservata fuisset in statu innocentie, Deus non ita adamasset illam, ut se illi personaliter communicaret: sed ex eo, quòd facta fuerit obnoxia crimini, adorandam ipsius contemnendo Majestatem, seque di-

gnam reddendo ipsius odio, ideò solum eousque amaverit ipsam, ut se illi dare & communicare voluerit. Ubi est quis sanæ mentis, qui hunc loquendi & discurrendi modum non rejiciat?

Sed ad declarandam benè veritatem, supponendum est, naturam humanam in duplici statu valde diverso considerari posse, scilicet in statu innocentie, & in statu peccati: supponendum est etiam, Filium Dei incarnari potuisse duobus modis diversis: Uno quidem, assumendo corpus immortale, impassibile beatum: Altero carnem assumendo infirmam, passibilem & mortalem. Tu quaris, an Filius Dei fuisset

Quâ ratione Christus Jesus fuisset incarnatus, si Adam non peccasset.

fuiſſet incarnatus, poſito, quòd Adam non reddidiſſet totam naturam humanam ream peccati; facilis eſt reſponſio, applicando duos incarnandi modos, duobus naturæ ſtatibus. Ille peccat, in quo modò eſt, requiſiſſet, ut incarnaretur ad ipſam redimendam, aſſumendo corpus paſſibile & mortale; iſte innocentia, in quo manere poterat, requiſiſſet ut incarnaretur, non ut ipſam redimeret, cum perdita non fuerit, ſed ab intima ſua unione honoraret ipſam, utpote longè magis dignam amore ſuo, quàm poſt commiſſum peccatum: Et in hoc caſu aſſumpſiſſet corpus impaſſibile, cum neceſſe haud fuiſſet pati pro nobis.

Quomodo
intelligenda
ſacra Scriptu-
ra cum ſanctis
Patribus,
quando lo-
quuntur de
adventu Filii
Dei.

Haud difficulter capies modò, quò tendat exultantis Eccleſiæ gaudium, dum exclamet: O felix peccatum! O peccatum Adæ neceſſarium, quòd talem ac tantum meruit habere Redemptorem. Ita, peccatum Adæ fuit, quòd habere nos fecit Deum Redemptorem, paſſibilem & mortalem; ſed citra id habuiſſemus Deum Hominem immortalem & impaſſibilem, cum neceſſarium non fuiſſet, ut noſter eſſet Redemptor. Et quando ſacra Scriptura ubiſvis affirmat, ipſum non veniſſe in mundum, niſi propter peccatores; ipſum deſcendiſſe, ad liberandum populum ſuum à ſervitute, ipſum veniſſe quaſi ovem perdi-

tam, & reportatum illam propriis humeris ad gregem, loquitur juxta ſtatum præſentem, & ſuppoſitò Adæ peccatò. Et quando tandem ſancti Patres conformiter loquendo ſacra Scripturæ affirmant, ipſum venturum non fuiſſe in carne, ſi corruptio carnis non fuiſſet; nec aſſumpturum ipſum fuiſſe carnem mortalem, ſi mors peccati non occidiſſet totam naturam humanam; aliud non concludunt, quàm ipſum non fuiſſe incarnandum, aſſumendò corpus mortale.

Si idem homo eſſet Princeps, Pater, Doctor, Medicus, & inimicus tuus; & ipſe te videns vulneratum uſque ad mortem plangis lethalibus, quas accepiffes in pugna cruenta, ubi omnem moviſſes lapidem, ut ipſum tollereres è vita, veniret ipſemet in domum tuam, ad reconciliandum ſe tecum, teque reſtituendum ſanitati, & tu diceres illi: Tu nunquam veniſſes ad me, niſi ægrotus eſſem, & inimicus tuus; ex adverſo is diceret tibi: Idipſum reddebat te indigniſſimum, ut tuam intrarem domum; ſed quia ſum Princeps tuus, veniſſem daturus tibi legem; quia ſum Pater tuus, veniſſem te velut meum inviſurus filium; quia ſum Doctor & magiſter tuus, veniſſem te velut meum informaturus diſcipulum. Aſt quia ægrotum te invenio, venio indutus medicum, ut ſanam

Pulchra comparatio declarans veritatem.

nem te; & quia te ipsum reddidisti mihi inimicum, venio vi ac virtute beneficiorum meorum tuam recuperatum amicitiam, quam iniquissimè subtraxeras mihi.

Peccatum magis impedire, quam obstringere poterat, ut Verbum incarnaretur.

Sed probè colligere potes ex ingenti hoc, quem tibi exhibeo, amore, quòd quando non venissem ad te velut Medicus & à te offensus, venire non intermissem ad te velut Princeps tuus, velut Pater tuus, velut Præceptor tuus. Quivis horum, quibus tibi constringor, titulorum, sat habuisset roboris, ad trahendum me ad te; & alter ille, quem solum allegas, Medici & inimici, potius me retrahere poterat & debebat: an sanæ fores mentis, si credere id abnueres? Ecquis persuadere sibi poterit, quòd sola ratio, quæ attrahere potuit Filium Dei de cælo in terram per mysterium Incarnationis, ut esset Medicus animarum nostrarum, fuerit, quòd magni ipsius inimici; quòdque, si solummodò ipsius fuisset filii, ipsius populus, ipsius discipuli, absque eo, quòd essemus ipsius inimici, non dignatus fuisset se eòsque demittere, ut nostræ se personaliter uniret naturæ? Quis sanæ compos mentis huic posset fidem habere?

Et quod ultimum concernit argumentum, quod ex ipsa deduxisti ratione, concedo, tibi que

assentior, efficacissimum id esse motivum, quo exstimulemur ad amandum ardentissimè tam officiosum tamque beneficum Salvatorem, quando consideramus, quòd eo nomine venerit è cælo, ut accumularet favoribus reos, qui nonnisi severissimis digni fuerant suppliciis. Fateor equidem, ingentem hunc divini ipsius amoris, in medio glaciæ, succensum ignem, potentissimum esse medium, frigidissima accendendi corda. Verùm si potenti huic motivo adjicias alia plura æquè potentia, an ex hoc magis erit infirmum, minusque habebit roboris? & an cor tuum minus urgeatur ad amandum Christum Jesum, quando induxeris in animum, plura esse pondera, quæ ipsum traxerint è cælo, ad dandum & communicandum se tibi in terra?

Plura motiva amandi Christum Jesum sunt fortiora unico solo.

Itane ergò, mi Jesu, verum sit, me dignum esse honore à te mihi exhibito, dum, sicut ego, factus es homo, ex eo, quòd habuerim te opprobrio? an igitur verum sit, te nunquam fuisse ita amaturum me, nisi priùs læsissem & offendissem te? an credere possim, peccatum meum ita tibi fuisse jucundum, ut solum id fuerit, quo capereris unice ad conjungendum te mihi propinquitate, illiusque amore despondandum te propriæ meæ naturæ? O quàm plures aliæ rationes sunt effi-

U

com-
ecl-
ta-

efficacissimæ, quibus induci poterat, ut fieres homo, si non peccasset Adam! illarum hic addu-

cam aliquas non minus validas quàm luculentas, de quibus non liceat dubitare.

ARGUMENTUM.

Prima ratio, quæ probat Filium DEI incarnandum fuisse, quamvis Adam non peccasset.

ARTICULUS VII.

Perfectio operum Dei requirebat mysterium Incarnationis, quamvis Adam non peccasset.

Quid putas vidisse Deum, quando æternum formavit decretum producendi magnum hoc universum? Et in quid, dum tempore creationis exquisitum hoc exequatur opus, suos intendebat & defigebat oculos?

Si vidisses omnipotentem Creatorem mundi, quando suum in abyssum nihili immisit brachium, ad extrahendum inde magnum hunc mundum, & dixisses: Domine, quid facies? respondisset is tibi: Creabo cælum & terram. Sed cælum an erit pro seipso? Non, volo ut magnificum sit theatrum, ubi exponam meæ magnificentiam gloriæ, fulgentibus instructum faculis, ut totum meum illustrent opus. Et hæc terræ an facta erit pro seipsa? Non destino ipsam ad germinandum plantas & herbas, flores & fructus in abundantia. Sed hæc plantæ, hæcque herbæ, quibus tota insteretur terra, an erunt pro seipsis? Non, volo ut serviant ceu nutrimentum maximæ animantium, quæ producam, multitu-

dini. Sed hæc animantia an erunt pro seipsis? Non, decerno illa omnia pro obsequio hominis, quem faciam ad imaginem meam, quemque stabiliam velut illorum Principem & Monarcham, ut dominetur cunctis manuum mearum operibus. Sed tandem hic homo an erit pro seipso? Non, velut omnes homines pro meo sint Filio, quem produco ab æterno à meipso ex propriâ mea substantia, quemque producâ extra meipsum in medio temporum, velut coronam & gloriam omnium meorum operum. Faciam ipsum esse hominem, caput & supremum Monarcham omnium hominum; ut ipse sacrum sit vinculum, quod æternam inter Creatorem & creaturas constituat unionem: nam omnia erunt illius, & ipse totus est meus, ipse claudet circulum, qui denuò conjungit finem cum principio, & & per ipsum ero solus finis, sicut solum omnium Creaturarum sum principium. Ecce ad amussim doctrinam magni Apostoli:

Omnia

Totum Unicum est factum pro Jesu Christo.

1. Cor. 3. v. 23. *Omnia enim vestra sunt, vos autem Christi, Christus autem DEI.*

O divina Sapientia quæ omnia in tam specioso disponis ordine, quàm admirabilis est œconomia tua! Sed, Domine, an Filius hic unigenitus, futurus hic Deus-Homo, admirabile hoc potentia tuæ opus, quod constituere debet vinculum Creatorem inter & creaturas sit ille, ex cuius amore feceris totum hoc Universum? Absque dubio; nemo enim alius, quàm ille merebatur, ut tam pulchrum extruerem palatium. Ipse ergo est, Domine, in quem primò defixisti oculos, quando formasti decretum communicandi te extra teipsum? Absque dubio: sicut enim ipse est primus, cui communico meum esse & propriam meam essentiam in æternitate, ita primus quoque est, cui esse communicare volui, quod trahere volebam ex nihilo per creationem. Aspexi ipsum velut finem totius mei operis, cùm creatura sit omnium nobilissima. Jam finis primum est in intentione, quamvis primum

DEus creando mundum non sit in executione. primò intendit Jesum Christum, ex amore ipsius omnes homines, & hominum amore animantia.

Ecce tibi admirabile divinæ Sapientia consilium in producendo homine; dicit: Faciamus hominem ad imaginem nostram: Jam imago Dei est unigenitus Filius Dei; homo igitur eo nomine factus est, ut sit pro-

prius Filius Dei; cùmque Deus propriis suis manibus depseret, maceraret & subigeret terram hanc, è qua formavit corpus Adæ, meditabatur formationem JESU Christi Hominis Dei, & Filii sui unigeniti. Ecce tibi omnium primum & supremum Monarcham hominum: hic Princeps opus habebat subditis & famulis; ut ergo ipsi servirent, omnes alios formavit & creavit homines: His hominibus, ad conservandum illos & prospiciendum omnibus ipsorum necessitatibus, opus erat animantibus; omnia ergo animantia terræ, omnes volucres cœli, omnes pisces maris creavit pro illis. Sed hæc animantia ad suæ conservationem vitæ indigebant herbis & fructibus; omnis ergo generis alimentis abundanter instruxit illa. Et denique ad producendam hanc herbarum & fructuum abundantiam opus erat terræ fecundâ, quæ non cessaret illas, & illos germinare è sinu suo: ideo ergo creavit terram rudiorum quidem, sed omnibus elementis ditiozem.

Id quod erat ultimum in intentione ipsius, erat primum in executione: incepit ipse à terra creaturâ minus nobili, posthæc à plantis, exin ab animantibus, ab his transgressus ad homines; & tandem omnia sua coronavit opera, opere omnium nobilissi-

U 2

mo:

Jesus Christus
natus est in
medio tem-
porum, velut
Monarcha in
medio sua-
rum ditio-
num.

mo, producens Filium suum uni-
genitum in corpore humano;
nasci ipsum fecit in medio tem-
porum, velut Monarcham in
medio omnium suarum ditio-
num, ut omnia sæcula tum præ-
cedentia, tum subsequencia ip-
sum, sese referrent ad ipsum, ve-
lut ad centrum rerum omnium.

Quis ergo arguere vellet pul-
cherrimam hanc Dei dispositio-
nem, nobisque dicere: Non,
DEUS Creator non cogitavit de
Deo-Homine, nec mens illi un-
quam fuit efficiendi illum caput
& coronam omnium operum
manuum suarum, nec efforman-
di totum hoc ingens universum
pro ipso; non nisi per accidens
fuit, præviso nempe Adæ pecca-
to, quod decreverit Filium suum
unigenitum fieri hominem; nun-
quam autem exquisitissimum
hoc potentia suæ produxisset
opus, nisi omnium monstrorum
maximè abominandum produ-
xisset Adam, scilicet peccatum.
Hæc sola propositio nonnè à sa-
no sensu tam procul abesse vi-
detur, ut quicumque vel parùm
habuerit falis, ipsam arguere de-
beat falsitatis.

Verùm si requiras adhuc ma-
jorem confirmationem tam evi-
dentium, manifestarumque ve-
ritatum, consule Galatinum, qui
versatissimus videtur in arcanis-
simis Judæorum traditionibus,
quas inter se conservabant; plu-

rimas enim habebant traditiones
nec omnes eorum cognitiones
consignatae erant litteris. Illi,
quos nuncupabant Doctores
suos, tenebant, quod Deus dede-
rit duas leges Moyse in monte
Sinai: Unam, quam ipse scripsit
ex mandato Dei, quamque com-
municavit universo populo, hoc
est, Decalogum; alteram, quam
non scripsit, quamque non om-
nibus indiscriminatim manifesta-
vit; sed solum nonnullis senio-
ribus & sapientioribus, quales
erant septuaginta illi seniores, de
quibus fit mentio in Exodo: Et
hi successivè per traditionem
consignarunt illam posteritati
sua. Hinc est, quod Moyses
mittat Filios ad interrogandum
Patres suos, ut addiscant ex ipsis,
quod non sciebant, nisi per tra-
ditionem, quodque scriptum
non inveniebant in libris suis:
Interroga patrem tuum, & annuntia-
bit tibi, majores tuos, & dicent tibi:
Arcana hæc scientia cognita non
erat vulgo, quod intelligendi il-
lam carerent capacitate.

In ultimo libro Esdræ (qui
quidem velut Canonicus non
acceptatur, nihilominus tamen
velut consentaneus veritati as-
servatur) verbis expressis inve-
nimus exaratum, quod Deus,
postquam rexelasset Moyse res
plures prodigiosissimas, præce-
perit ipsi illarum aliquas publi-
care, alias autem servare occul-
tas:

Dux leges
date Moyse,
una ut publi-
cetur, altera,
ut occulta
maneat.

Exod. 24.
v. 1.

Deutron. 31.
v. 7.

Esdrae 4. c. 14.
c. 5.

tas: Locutus sum Moysi, & enarraui illi mirabilia multa, & praecepi ei dicens: Hac in palam facies verba, & hac abscondes. Creditur quidem, quod quidpiam ex occulta hac scientia exaratum reliquerit circa finem: sed ex malitia Rabino- rum Scribarum & legis Docto- rum, qui obscuritate volebant involvere clarissima de adventu Messiae testimonia, pleraque de- generarunt in magiam & stolidas imaginationes.

Galat. lib. 2.
de arcan.
Christ. Relig.
c. 2, 3, 4.

Sed Galatinus, qui solerter stu- dit separare verum à falso, af- firmat nobis, unam è certissimis & praecipuis antiquorum He- braeorum traditionibus fuisse,

quod Deus Creator tutum hoc Antiqua tra-
universum condiderit ex amore ditio Judaeo-
Messiae, & sanctae Matris ejus. rum, quod
Quod evidenter ostendit, illos mundus con-
non credere, quod non nisi per ditus sit pro
accidens debeat venire in mun- Messia & Ma-
dum; occasione nimirum pec- trice ejus,
cati Adae; sed, quod, si in sua per-
mansisset innocentia, Messias ta-
men venisset in terram, & fa-
ctus fuisset homo, capturus mun-
di, velut propriae suae ditionis,
possessionem, eo quod eo nomi-
ne & sui amore à supremo fuerit
conditus Creatore. Primae huic
rationi annectam sequentem,
quae non minus arridebit.

ARGUMENTUM.

Secunda ratio, quae probat, Filium DEI incarnandum fuisse,
quamvis Adam non peccasset.

ARTICULUS VIII.

Si Adam non
peccasset, in-
carnatus fuisset
Filius DEI,
ut haberemus
Deum visibili-
lem.

NON vehementiori tenetur aviditate natura, quam cog- noscendi Deum, à quo facta est: hæc tam ingens est, ut nec unita sive spiritualis sive corporalis sit facultas in homine, quae non omni vi ac via contendat cogno- scere Deum. Et quamvis ipsius rationis lumine nobis constet, Deum esse purum spiritum; nihilominus à nostris sensibus ip- sum percipi volumus, nec ple- ne delectamur Deo, qui non vi- detur. Quantas non exantla- runt difficultates Moyses, Patriar-

chæ, Prophetæ, & omnes Ponti- fices antiquæ legis, ut contine- rent populum in cultu Dei invi- sibilis? nullo non tempore se subdlexerunt & iverunt adora- tum idola; siquidem, cum adhuc toti carnales essent, vivere non poterant, nisi haberent Deum, cui esset aliquod cum sensibus commercium.

Opus omnino illis erat re quâ- dam sensibili, ut contenti essent: quamobrem concedebantur ipsis Sacrificia animalium in magno numero; sed hoc non sufficie-
bat;

U 3

bat: valde frequentia & manifestissima ostendebantur ipsis prodigia; & necdum contenti erant: percipiebant quandoque vocem Dei sibi loquentis magis formidando cum splendore; quam sit ille fulminum; & illico tremore perculsi rogabant ipsum, ne amplius loqueretur sibi, ne forte morerentur præ pavorē, sed Moyses, qui non nisi benignitas erat, suo sibi nomine loqueretur. Sed paulo post desiderabant denudè sibi Deum fieri sensibilem; aliàs periculum aderat, ne sectarentur idola.

Populus Israëliticus vehementi afflictebatur desiderio videndi Deum suum.

Baruch. 3.
v. 38.

Promittebatur illis ad explenda ipsorum desideria, venturum aliquando tempus, quo visuri sint Deum Israel oculis suis corporeis, descensurum ad ipsos illum, & familiariter conversaturum cum ipsis: *Posthac in terris visus est, & cum hominibus conversatus est.* Hæc promissio haud parùm consolabatur ipsos, sed à mora & retardatione executionis affligebantur in tantum, ut sine intermissione pulsarent cælos, quatenus promissum sibi mitterent illico: *Veni Domine, noli tardare, accelera, ut eruas nos; modò dicebant: Utinam dirumperes cælos, & descenderes ad nos: Usquequo avertis faciem tuam? ostende nobis faciem tuam Domine & salvi erimus.*

Psal. 79.

Et quamvis hæc alerentur spe, in qua confirmabantur sapius nihilominus vivere non poterant

contenti, nisi adorarent Deum visibilem, & occultam invidiam prosequerentur idololatrias, quod solatio fruerentur ipsi adorandi Deum, quem videbant; & quidem eòsque, ut sanctus Rex David, quamvis totus spiritualis esset, utpote Vatum maximorum non minimus, fateatur, se tam ingenti affligi dolore, ut die ac nocte solveretur in lachrymas: quando idolorum cultores interrogabant ipsum: *Ubi est Deus tuus, quem adoras? Aliqui ostendebant mihi statuam lapideam vel aream, & dicebant mihi: Ecce Deum, quem adoro: alii monstrabant mihi solem, & exprobrabant: Ecce Majestatem DEI, cui servio: sed ego quid dicere ipsis possim: quibus oculis conspiciendum exhibebo ipsis Deum verum, cui mea offero & lito sacrificia: Potuit Paganus oculis corporis ostendere Deum suum, lapidem vel solem, sed ego quibus oculis ostendam solis Creatorem? Non poterò igitur dicere unquam: Ecce Deum meum, aspicio ipsum oculis corporeis, loquor ipsi, audio ipsum loquentem, ago familiariter cum ipso? Imò, frueris insigni hæc prærogativâ per mytterium Incarnationis, quæ ob unicam hanc rationem necessaria erat, quando Adam non peccasset.*

Oportebat fabulosam confundere gentilitatem Religione vera, fabrica

Psal. 41.

Nos habemus Deum visibilem.

S. August. in Psal. 41.

fabricaverant sibi Pagani Deos imaginarios sub forma hominum vel animantium, quod duplicatum erat mendacium; siquidem non erant hi veri Dii, non magis, quam non fuerant veri homines. Hinc est, quod

Filius Dei factus est homo, ut confunderet mendacium gentilitatis.

Cyrrill. Alex. Catech. 22.

verus Deus exponere se voluerit oculis nostris, veram humanitatis nostrae velatum substantiam, ut duplicatam veritate veri DEI & veri hominis confunderet geminatum mendacium falsae religionis idololatrarum. *DEO itaque in humana natura falso adorato, Deus verè homo factus est ut solveret falsum.*

Omninò ergò necessarium fuit, ut incarnaretur Filius Dei, quamvis Adam suam conservasset innocentiam pro se & pro nobis, ad stabiliendam solummodò veram inter nos Religionem; siquidem quia compositi eramus è corpore & spiritu, credidissimus nos habere non nisi semi-Religionem, nisi utraque pars cognosceret Deum suum, illique sua praestaret servitia; necesse quidem erat, ut sacrificaret spiritus Deo spirituali; sed necesse quoque fuit, ut corpus famularetur DEO corporali: oportebat ergò nos habere Deum-Hominem, qui esset utrumque, purus Spiritus per Divinitatem suam, & verum corpus per suam Humanitatem, ut homo medium haberet adhaerendi Deo secundum se totum, secun-

dum exteriorem & interiorem hominem, secundum corpus & secundum spiritum, sicque verè & absque ulla limitatione dicere possemus: *Mihi autem adhaerere Deo bonum est.*

Psal. 72.

Refertissima solatio erat promissio, quam fecerat Deus per os Vatum suorum: *Erunt oculi tui videntes Praeceptorem tuum; & aures tuae percipient vocem ejus.*

Tu grex Israël, videbis Pastorem tuum, gradientem ante te, teque deducentem ad pascua vitae, nec non defendentem te adversus lupos, hoc est, inimicos salutis tuae. Tu Ecclesia visibilis & sensibilis habebis summum Pontificem tuum praecedentem te, qui benedicet tibi, ejusdemque erit cum membris Ecclesiae corpus componentibus naturae. Vos legiones Dei exercituum, pugnantes pro ipso in terra, ut triumphetis cum ipso in caelis, videbitis Ducem & Imperatorem vestrum in medio vestri, qui docebit manus tuas ad praelium, teque instruat recipere plagas & mori amore sui, sicut ipse vulneratus & mortuus est amore tui. Tu denique Respublica Christiana videbis Legislatorem tuum, qui dabit tibi perfectissimas justitiae leges, ipsemet te docens observare illas, tum exemplis, tum verbis suis.

Oportebat Ecclesiam habere Deum visibilem,

Ecce! quot gloriosos titulos **JESUS CHRISTUS DEUS-HOMO** circum-

Necessarius nobis erat DEUS corporalis & spiritualis, ut integrum haberemus Religionem.

cumferat, velut tot diademata in vertice suo, quæ velut totidem efficacia sint argumenta Incarnationis suæ, quæ haud dubiè obstrinxissent ipsum ut fieret homo, quamvis homo peccasset nunquam: siquidem ipse est Rex noster, Pastor noster, Præceptor noster, summus Pontifex noster, Legislator noster. Quis credet, tot gloriosos titulos non esse tot jura, quæ habet in nos, quando etiam non venisset ut Redemptor? Verum quidem est, ipsum non assumpturum fuisse carnem mortalem ac passibilem, si opus non fuisset mori pro salute nostra. Sed verum quoque est, non fuisse induendum ipsum carne gloriosa & eodem splendidâ lumine, quo refulget jam in cælis, aliàs converfandi cum hominibus omnicauiisset facultate, nisi miraculo

Si Adam non peccasset, Jesus Christus non habuisset carnem passibilem, nec etiam carnem gloriosam,

nunquam intermisso suæ suspendisset Majestatis splendores, ut sese nostrorum accommodaret oculorum debilitati.

O Jesu felicitas mundi! quanta divinarum consolationum abundantia cunctos demulsiſſes homines, si invenisses ipsos absque peccato? quanto cum gaudio jucundissimâ tuâ potiti fuissent præsentia? & quanto cum ardore omnium corda adhæsiſſent tibi? Maledictum peccatum, cur ingenti hæc exspoliasti nos felicitate? Sed cur modò adhuc eò nos redigis impotentia, ut amare non possimus Jesum Christum tantâ puritate, innocentia ac fidelitate, quantâ tunc amassemus ipsum; cum tamen nunc longè fortiores ipsum amandi nos constringant obligationes, quàm in illo constringissent nos statu.

ARGUMENTUM.

Tertia ratio, quæ probat Filium DEI incarnandum fuisse, quamvis Adam non peccasset.

ARTICULUS IX.

Verbum incarnari debebat, ut daret Deo omnem gloriam, quam dignus est recipere à creaturis suis.

ECCUR DEUS extrahere voluit totum hoc universum è fundo nihili? Dubitari non potest, quin pro sua gloria, quæ solus est fructus, quem exinde volebat colligere. Sed quam laudem aut quam gloriam recipere ipse potest vel à cælis, vel à plantis, vel ab animantibus, quæ ipsum co-

gnoscendi & amandi omni destituta sunt capacitate? Dices: Id eo esse nomine, quòd omnia manuum suarum opera junxerit in homine, qui parvus est mundus, cum ipsi conferre voluerit esse, vitam, sensum, sicut elementis, plantis & animantibus; & adhæc locupletaverit ipsum

ipsum intellectu & capacitate cognoscendi & amandi se, ut is solus ipsi redderet omnem gloriam, omnem laudem, & omnem, quem à cunctis creaturis suis recipere desiderat, amorem.

Sed quæro: quam laudem vel quem honorem reddere potest Deo, cui aliqua sit convenientia cum infinita magnitudine Majestatis ipsius? an non constat, quòd finitum inter & infinitum nulla extet convenientia, nulla proportio? Deus est ens infinitum, & homo non habet nisi esse finitum, tam parum distans à nihilo, ut nonnisi unico sit opus passu, ut relabatur in illud. Quid igitur facere poterit ad reddendum Deo honorem & gloriam infinitam ipsi debitam? Quòd si omnes simul homines sese exhaurirent & annihilarent ad reddendum Deo omnia homagia, omnes laudes, omnem gloriam, omnem amorem, obsequia omnia, quæ valent, non possent ipsi exhibere quidquam, nisi quòd finitum sit, & consequenter infinità ratione infra id, quòd infinita ipsius debetur Majestati. Quid ergò faciendum? An dicatur, Deum nunquam honore, amore, obedientia, laude, servitio, gloriâ, quantum promeretur, afficiendum fore?

Certum est, nonnisi Deum infinità ratione magnum reddere posse Deo cuncta, quibus

dignus est, homagia, eò quòd honor pretium suum & excellentiam suam trahat non ex eo, qui honoratur, sed ex persona honorante: parvi æstimatur honor, quæ simplex rusticus afficit Regem, quam magnus is esse possit; sed maximi haberetur honor, quo Rex simplicem afficeret rusticum, quàm parvus is possit esse, eò quòd honor à persona quæ honorat, suum defumat valorem. Nonnisi ergò persona infinita ratione nobilis infinitum honorem reddere potest Deo.

Intueor Filium unigenitum, Verbum æternum in sinu Patris sui: Verum est, ipsum infinitæ dignitatis esse personam, cui probè constat, divinum Patrem suum infinito dignum esse honore. Sed in hoc statu hunc illi reddere non posset, eò quòd non sit inferior ipso, verum ipsi in omnibus æqualis, cum sit idem omninò cum ipso Deus: Probè etiam novit, se hunc illi reddere posse, si foret ipso inferior, quia tunc cessaret ipsi esse æqualis: amat is ipsum infinità ratione, & libenter vellet ipso fieri inferior, ut esset in statu, in quo reddere ipsi posset, omnem quam promeretur gloriam, quàmque dignus est recipere à suis creaturis. Sed quo medio magis congruo posset uti, ad reddendum se inferiorem Deo Patre suo,

Quare parus
homo non
possit hono-
rare Deum
quantum me-
reuer.

Quare Filius
DEI non pos-
sit honorare
Deum Patrem
suum, nisi fiat
homo.

suo, nisi induendo hominem & humanam assumendo naturam, hæcque ratione se collocando in statu tribuente facultatem, omnem infinitam exhibendi gloriam, infinitæ ipsius debitam Majestati? eò quòd homo sola sit creatura, in qua omnes aliæ simul reperiuntur unitæ, ipsaque sola locupletata sit intellectu, cui sit copia cognoscendi, glorificandi & amandi Deum suum; unde & homo fieri prælegit. Ex quo evidenter patet, necessarium semper fuisse, ut Persona incarnaretur divina, pro summa & maxima Dei gloria, absque respectu in culpam Adæ.

Videmus etiam sanctam Ecclesiam, quæ à sancto Spiritu regitur, dum incessanter modulatur pulcherrimum illud Canticum: *Gloria in Excelsis DEO*; à sanctis Angelis in Nativitate Verbi incarnati decantatum, magna hæc illi adjungere verba: *Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam*; quam nempe ex hoc mysterio in te redundare cernimus. Grates tibi habemus de eo, quòd cum nobis dederis

Deum-Hominem, facultatem habeamus reddendi tibi per illum & in illo omnem gloriam, omnem laudem, omnem, quo dignus es amorem; siquidem verum est, majestatem infinitam Dei nec exigere posse plus honoris, laudis, & gloriæ, nec obe-

dientiæ, nec amoris, quàm recipiat à JESU Christo; cum omnia hæc impendantur ipsi à persona quadam infinita ipsi in omnibus æquali, quæ eo nomine inferiorem ipso te fecit, ut esset in statu cuncta sua illi præstandi homagia & obsequia. O si æstimare nobis liceret valorem thesauri, quem possidemus in Christo JESU? Tam dives is est, ut desumere ex eo possimus, unde ex integro nostra solvamus debita, reddentes Deo omnia ea, quæ exigere à nobis potest in tota latitudine potentiæ & infinitæ magnitudinis suæ, ita ut securè ipsi dicere possimus: Exsolvi debita, Domine, tibi cuncta, nec ullo amplius tibi obstringor. O mi JESU! ô pretiose mi thesaure! Nonnisi tui opus est mihi; cum cæteris omnibus quid mihi negotii? tolle mihi omnia; modò te solum possideam, infinita ratione sum dives pro tempore & æternitate.

Sed atollamus hic cogitationes nostras altiùs. Considera Personis divinis, non enim impossibile esse, quòd Personæ divinæ adorandæ Trinitatis recipiant unquam à se invicem aliquam reverentiam, aliquam submissionem aut etiam grati animi significationem pro omnibus infinitis bonis quæ reciproce sibi communicant, eò quòd, cum sint nonnisi unus Deus, nullam ab invicem habeant dependentiam.

Deus glorificatur à JESU Christo, quantum potest & debet glorificari.

Personis divinis, non enim nisi secundum quæ possit à aliis grates agere.

tiam. Sed si per impossibile aliqua Persona reddere posset alteri accepti ab ea memoriam beneficii, nonne verum est, quod Filius Dei unigenitus videns se recipere à Deo Patre suo divinitatem, quæ bonum infinitum est, rependere de eo ipsi vellet grates infinitas? Totum hoc, quod facere potest, est ipsum amare, quamvis nec hoc ex motivo gratitudinis.

Ah! non putes, Filium hunc unigenitum, cum gaudio fecisse se inferiorem Patre suo, dum factus est homo, ut Persona sua divina, quæ recipit bonum quoddam infinitum ab ipso in æternitate, quin ipsi de illo aliquas habeat grates, postquam nostra induta est humanitate, has ipsi reddere possit ratione infinita, tam de Nativitate sua æterna, quam sua temporali? Abstrahamus à peccato Adæ. Hoc unicum ingens consilium, nonne mereatur, ut formaretur ab eo decretum de creatione mundi, ad producendum in eo homines, quibus esset capacitas cognoscendi & amandi Deum, & accensendum semetipsum numero hominum ut esse posset in statu reddendi infinita Deo homagia extra divinitatem suam, cum hæc intra illam reddere non posset?

Ah! non putes etiam, quòd Spiritus sanctus, cum nec mini-

mas rependere posset grates Patri & Filio de bono infinito, quod accepit ab eis, velut à suo principio, maximo cum gaudio fuerit machinatus architecturam prodigiosissimi hujus operis, Incarnationis nimirum Filii Dei, ut, quoniam per hoc specialem acceperat potestatem in personam Verbi incarnati, uti posset, & ipso opere uteretur sublimissimis ac divinissimis animæ ipsius affectibus, ad faciendum in persona ipsius hoc, quod facere non poterat in sua? siquidem sanctus Paulus nos docet, quòd divinus hic Spiritus nostra occupet corda, ut amet Deum per illa, qui, cum amor sit infinitus, nullum in divinitate producere potest amorem; & ipse est, qui nobis suggerit vocem & verba, ut appellemus DEum Patrem nostrum: *In quo clamamus: Abba Pater.*

Quid putas ipsum facere in anima & in corde Verbi incarnati? adorandi hujus Verbi, quod simul est & Verbum Patris, & principium amoris infiniti? ô Deus! quanta cum excellentia, cogitare possumus, quòd usus fuerit Persona hac divina humanitate induta, ad amandum per cor ipsius DEum, & appellandum eundem per os ipsius Patrem? Rex cordium est cor Christi JESU: quis dubitare potest, quin Spiritus summa cum magni-

Cur Filius & Spiritus sanctus operati sint cum gaudio mysterium Incarnationis,

Rom. 8.

magnificentia in hoc suum po-
fuerit tabernaculum? & quis
cogitare poterit, omnia hæc pro-
digia patrata esse, nonnisi per ac-
cidens respectu peccati Adæ?

Omnibus his annectam, quod
vehementius movere nos solet,

nósque magis convincere, spe-
ciale nostrum commodum. Et
hoc ultimum erit argumentum
imponens finem præsentí Con-
sultationi.

ARGUMENTUM.

*Quarta ratio, quæ probat, quòd etsi Adam non peccasset, Filius
DEI fuisset incarnatus.*

ARTICULUS X.

Omnis gloria
& felicitas
naturæ nostræ
humanæ de-
pendet à my-
sterio Incar-
nationis.

NON erat animus Deo ma-
gnificandi seipsum, dum fa-
ctus est homo; siquidem infinita
ipsius Majestas ex omnibus, quæ
sunt extra ipsum, nil capere po-
test augmenti; sed extollere vo-
luit infinitam ratione vilitatem
conditionis nostræ humanæ, ef-
ficiendo, ut homo esset Deus.
Reperire erat tantæ ambitionis
homines, ut adorari se fecerint
velut Deos. Nabuchodonosor,
qui nonnisi hominem mortalem
agebat, cujusque altitudo exce-
dere non poterat, nisi sex aut se-
ptem pedes, vult adorari ab om-
nibus velut immortalis Deus,
Deorumque maximus; quod ut
efficeret, curavit fieri statuam
excedentem longè usitatam ido-
lorum, quæ Gentiles adorabant,
magnitudinem; scilicet ingen-
tem statuam auream altitudinis
sexaginta cubitorum; & sub
ignis præcipit supplicio, ut om-
nes se prosternant in facies suas,

& adorent hanc statuam, in qua
credebat se accipere divinos ho-
nores. Sanctus Chrysostomus
exclamabat desuper, admirans
cœcitatem & dementiam hujus
Principis: *Vide Regis dementia ex-
cessum, vivens ex non vivente splendi-
dior apparere volebat.* Hic homo,
qui vivus erat, vult apparere
Deus immortalis in re, quæ vi-
tam non habet; parvus hic ho-
mo vult magnum se facere
Deum per metallum, quod mi-
nus est ipso. Quid per hoc ob-
tinuit, nisi quòd se monstraverit
minorem homine, cunctisque
ostenderet saculis se impotem
rationis?

Non est stoliditatis Principum
ambitiosorum efficere seipfos
Deos; sed quod hæc non potuit,
mirificè effecit infinita sapientia
Regis Regum, dum voluit ho-
minem esse verum Deum, dum
Deus verè factus est homo. In-
satiabilis ille magnitudinis appe-
titus,

Dan. 3.

Hom. 23. ad
pop. Antioch.

Stultitia Na-
buchodono-
foris.

Deus solus
poterat facere
ut homo verè
esset Deus.

titus, qui accensus est in corde hominis, quando dæmon seducens Protoparentes nostros, promittebat illis, quod futuri essent sicut Dii, frustratus est in persona primi Adæ sed adimpletus est, imò etiam expletus ultra id, quod desiderare est ausus, in persona Adæ secundi Iesu Christi, ubi homo factus est, non solum sicut Deus, sed Deus ipse. Et considera, quanto cum lucro & commodo: rapieris in admirationem magnitudinis, ad quam infinita ipsius bonitas elevare dignatus est miseriam nostram naturam humanam.

Homo elevatus super folium Dei in medium Sennatis SS. Trinitatis.

Intueri Divinitatem & Humanitatem sedentes simul supra idem folium unius Personæ divinæ, ita ut è duabus non sit nisi una eademque facta res; verumque etiam sit asserere, quod homo sit Deus, sicut affirmare verum est, quod Deus sit homo. Et quod juxta nostrum intelligendi modum honorem hunc auget, est, quod videatur homo elevatus super augustum hoc folium, usque ad medium sacratissimi Sanctuarii sanctissimæ Trinitatis. Verum quidem est, omnes tres divinas Personas possidere magnitudinem infinitam sibi communem; sed nos concipimus Personam Filii in medio Patris & Spiritus sancti; & inter nos judicaretur medium habere, nescio quid magis hono-

rabile. Eousque ergo placuit supremæ Majestati Dei attollere & collocare humanitatem nostram, in Personam Filii potius, quam Patris aut Spiritus sancti.

O homo obcecate! non aperies unquam oculos? non attollas unquam caput ad contemplandum & admirandum, si non excellentias DEI tui, saltem illas, quas ipse largitus est tibi per ineffabile mysterium Incarnationis? *Media stat inter Patrem & Spiritum sanctum Persona Filii, familiaris humano generi benignitate, familiarior idemitate, cum ipsa sola carnis nostræ suscepit paupertatem.* Nonne vides quod Persona Filii sit in medio Patris & Spiritus sancti, velut cor utriusque? Et quis dicere audeat, naturam nostram dignam non fuisse maximo hoc honore, nisi quia peccaverat? nonne magis digna fuisset illo, si nunquam peccasset, & indignè Deum offendisset. Itane ergo? Nunquam homo fuisset Deus, si nunquam fuisset magnus inimicus Dei? & hoc fere est, quod dicere volunt illi, qui tenent, Filium Dei nunquam fuisse incarnandum, si Adam non peccasset. Ubi est quis sanæ mentis, quem unica hæc propositio non offendat?

Finem huic consultationi imponent verba sancti Leonis Papæ: *Agnosce Christiane dignitatem tuam: & divina factus sum consors naturæ,*

X 3

naturæ,

natura, noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire. Attolle ergo te tandem, o homo, à vilitate tua naturali, & excellentias debent nos confundere pudore post Incarnationem.

considera divinas: Cogita, non amplius te esse eundem, postquam positus es honore, ut eundem cum Deo sis naturæ, per mysterium Incarnationis; & confundere, si oblitus tam sublimis gloriam eminentiæ sequaris vecorditer propensiones animales, hocque afficias opprobrio DEUM-Hominem, ut habeat fratres, qui referant feras & agant bestias. An minus reverearis ipsis dæmonibus conditionem tuam humanam, postquam Filius Dei elevare dignatus est tuam humanitatem usque ad folium propriæ divinitatis suæ?

Ipsi dæmones reverentur naturam humanam post mysterium Incarnationis.

Cum aliquando Christus Jesus offendisset in via miserum hominem à legione dæmonum miserrimè vexatum: maligni hi Spiritus augustæ Majestatis ejus præsentiam exterriti accurrerunt ad ipsum, & non obstante maxima ipsorum arrogantia prosternendo se ad pedes ejus, & rogârunt, ut, si ejicerentur e corpore istius hominis, permitteret sibi intrare in magnum ibi pascentium porcorum gregem. Et ipse tantâ refertus bonitate, ut nec maximis inimicis suis abnueret quidquam, annuit ipsorum votis. Circa quod sanctus Remigius prudenter observat,

quod petere non fuerint ausi, ut sibi in corpora aliorum hominum liceret intrare; eò quòd videntes Majestatem Dei omnipotentis, coram quo præ pavore contremiscebant, corpore indutam humano, profundissima ferebantur reverentia erga totam humanam naturam. Non petiit, ut in alios homines mitteretur, quia illum, cujus virtute torquebatur, humanam speciem gestare videbat.

Christiane, quid respondebis exprobrationi faciendæ tibi à dæmonibus immundis? agnovissent illi dignitatem quandam, quam reverebantur in natura tua humana post mysterium Incarnationis, & tu tam parvi æstimas ipsam, ut non erubescas prostituere illam scædissimis peccatorum spurcitiis? Quando puritatem haberes Angelorum, nondum sufficeret illi, qui fruitur honore, ut sit ejusdem cum Deo Homine naturæ; & tu in seriem bestiarum hanc audeas dejicere naturam, quam Deus elevavit super Angelos, usque ad suæ gloriam Divinitatis? Jesus Christus recognoscit te in se, tibi que divinas suas communicat excellentias; tu recognosce Jesum Christum in te, & reverere exhibitum tibi ab ipso honorem, quo tantâ se tibi propinquitate voluit conjungere, ut proprius ipsius existas frater, & vivum corpo-

in cap. 8.
Marci.

Æstimare non corporis ipsius mystici mem-
possumus ho-
norem, quo brum.

O si dignitatem nôsemus æ-
stimare, quam possidemus, dum
fratres Christi sumus Christi JESU, dum tanta
JESU sumus. necessitudine conjungimur ipsi?

Majus hoc est, quàm esse fratres
summorum mundi Imperato-
rum; excellentius hoc est, quàm
conditioni accenseri Angelorum
& sublimissimorum Seraphino-
rum in cælo: admirantur ipsi
felicitatem nostram, & nos non
agnoscimus ipsam; illi honori
sibi ducunt, se nostros esse mini-
stros: *Omnes sunt administratorii
Spiritus*; eò quòd intueantur in
hominibus divinam quandam
propinquitatem, quàm ipsi inventi
non fuerant digni; & nos tamen
nostram non collocamus in eo
gloriam, ut exhibeamus nos fi-
deles ministros Christi JESU?
Maximo deputatur honori, de-
putatum esse servitio domestico,
magisque familiari cujusdam Re-
gis, caro emuntur pretio prima-
ria aulæ & curiæ ipsius officia,
ostentant dum ostendunt publi-

cas servitutis suæ tesseræ, velut
speciosissima, quæ haberi pos-
sunt ornamenta. Eheu! quid
sunt cuncti Reges terræ respectu
solius JESU Christi? Nonne mi-
noris sint, quàm sit pulvisculus
respectu orbis universi? Et ne-
mo quasi se credit honoratum,
dum fidelem præstat ipsi famu-
lato; procul abest, ut gloriam
aucupetur ex eo? Potius suffun-
dimur pudore, dum ipsius indui-
mur & adornamur insignibus,
quæ sunt adversitates, contem-
ptus, paupertas. O quàm pauci
sunt, qui portent hæc cum gau-
dio, quique credant sibi illa esse
honori? O JESU! qui tanti æ-
stimasti homines, ut ipsas etiam
illorum amaveris miseras, quàm
parum agnosceris, parum æsti-
maris, parum amaris à plerisque
hominibus? Ô divine JESU! o-
stende nobis pulchritudinem eo-
rum omnium, quæ sunt in te, &
persuadebimur luculenter, nihil
esse excellentius, quàm servire
tibi, te imitari, tibi
assimilari.

Heb. I.

CONSULTATIO VI.

De Cæcitate Judæorum, & omnium eorum, qui non
credunt Adventum Christi JESU.

Sumus omnes
peregrini in
terrâ.

1. Paralip.
c. 29. v. 15.

NON est effatum melius
illo, quod S. Rex David
bina vice in Scripturis
edidit: *Peregrini sumus super terram.*

Verum quidem est, non omnes
homines iisdem implicari vitæ
negotiis; omnes tamen eodem
ambulant passu in cursu vitæ.
Nec